

Zbigniew Kajzer, Łukasz Ławicki

OBSERWACJE 'BERNIKLI JASNOBRZUCHEJ' *BRANTA BERNICLA* *HROTA* W PARKU NARODOWYM „UJŚCIE WARTY”

Sightings of the Light-bellied Brent Goose *Branta bernicla hrota* in the Warta Estuary National Park

Dnia 21.01.2005 podczas obserwacji gęsi *Anser sp.* w centralnej części Parku Narodowego „Ujście Warty” stwierdzono dorosłą berniklę obrożną *Branta bernicla* wykazującą cechy podgatunku *hrota*. Ptaka obserwowano przez około 5 minut. Bernikła trzymała się głównie stada gęgaw *Anser anser* i kilkakrotnie przelatywała w różne miejsca na rozlewiskach płoszona, razem z innymi gęsiami, przez polujące bieliki *Haliaeetus albicilla*. W końcu ptak zniknął obserwatorom z oczu i pomimo poszukiwań nie udało się go ponownie odnaleźć w wielotysięcznej koncentracji gęsi (ZK, ŁŁ).

Ponownie 'berniklę jasnobrzuchą' zaobserwowano w dniach 31.03-02.04.2007 we wschodniej części Parku w dolinie Warty koło Kłopotowa. Młodocianego ptaka obserwowano w kilkutysięcznym stadzie gęsi, głównie białoczelnych *Anser albifrons*, odpoczywającym i żerującym na rozlewiskach Warty oraz na pobliskich łąkach. Obserwacja trwała łącznie kilka godzin, wykonano również dokumentację fotograficzną (ZK i inni).

U bernikli obrożnej wyróżnia się obecnie 3 podgatunki: *nigricans*, *hrota* oraz *bernicla*. Podgatunki te różnią się od siebie ubarwieniem wierzchu ciała, boków, brzucha i piersi oraz kształtem obroży, a także gniazdują i zimują niezależnie od siebie (Sikora 2000). W Polsce regularnie obserwowane są jedynie ptaki z podgatunku nominatywnego, głównie w okresie jesiennym na wybrzeżu (Tomiałojć i Stawarczyk 2003).

Areał lęgowy 'bernikli jasnobrzuchej' obejmuje arktyczną część Kanady wschodniej, północną Grenlandię, wyspy Archipelagu Svalbard oraz wyspy archipelagu Ziemi Franciszka Józefa (Hagemeijer i Blair 1997, Cramp 1998). Zimowiska ptaków z Grenlandii oraz części ptaków z populacji kanadyjskiej znajdują się w Irlandii, natomiast ptaki z europejskiej części areału lęgowego (Svalbard, Ziemia Franciszka Józefa) zimują w Danii i północno-wschodniej Anglii (Hagemeijer i Blair 1997, Cramp 1998).

W Polsce do końca roku 2004 'berniklę jasnobrzuchą' odnotowano 12 razy. Większość stwierdzeń miała miejsce w marcu i październiku (Tomiałojć i Stawarczyk 2003). Opisane powyżej obserwacje z Parku Narodowego Ujście Warty zostały zaakceptowane przez Komisję Faunistyczną jako 13 i 14 stwierdzenie 'bernikli jasnobrzuchej' w Polsce. Są to jednocześnie pierwsze stwierdzenia na Ziemi Lubuskiej.

LITERATURA

- CRAMP S. (red). 1998. The Birds of the Western Palearctic. CD-ROM Version 1.0. Oxford University Press.
- HAGEMEIJER E.J.M., BLAIR M.J. (red.). 1997. The EBCC Atlas of European Birds: Their Distribution and Abundance. T&AD Poyser, London.
- SIKORA A. 2000. Pierwsze stwierdzenie „bernikli czarnej” *Branta bernicla nigricans* w Polsce. Taksonomia i identyfikacja podgatunków bernikli obrożnej. Not. Orn. 41: 149-158.
- TOMIAŁOJC L., STAWARCZYK T. 2003. Awifauna Polski. Rozmieszczenie, liczebność i zmiany. PTPP „pro Natura”. Wrocław.

Summary

On 21.01.2005 and 31.03 – 02.04.2007 in the ‘Warta Estuary National Park’ single individuals of the Light-bellied Brent Goose *Branta bernicla hrota* were spotted. The birds stayed in large flocks of geese *Anser sp.* These were the first sightings of the *hrota* in Lubuska Land.

Dariusz Szyra

**BIELIK AMERYKAŃSKI *HALIAEETUS LEUCOCEPHALUS*
SCHWYTANY POD CIESZYNEM**

Record of the American bald eagle *Haliaeetus leucocephalus* near Cieszyn

W dniu 11.03.2007 r. w małym zagajniku między wsiami Hażlach i Brzezówka koło Cieszyna (woj. śląskie) zauważono bielika amerykańskiego *Haliaeetus leucocephalus* (*Accipitridae*). Obserwacja uzyskała akceptację Komisji Faunistycznej. Nie był to bynajmniej pojaw naturalny tego północnoamerykańskiego gatunku. Dziewięć dni wcześniej (02.03.) osobnik ten uciekł z Leśnego Parku Niespodzianek w Ustroniu, podczas pokazu lotów. Ptak wprawdzie miał na nodze elektroniczny nadajnik, jednak z niewiadomych przyczyn przestał on działać, co uniemożliwiło pracownikom parku jego zlokalizowanie. Mężczyzna, który zauważył ptaka siedzącego na gałęzi drzewa, o poszukiwaniach bielika dowiedział się z radia. Rozpoznał go po pętach i dzwoneczku, jaki miał przyczepiony, a opis orła podany przez media zgadzał się. Niezwłocznie zadzwonił na policję, która powiadomiła dyrekcję parku. Gdy na miejscu pojawił się sokolnik, ptak natychmiast zareagował na jego komendę i przyleciał na jego rękawicę. Kondycja orła była dobra. Ślady na dziobie świadczyły, że przez te dni musiał się